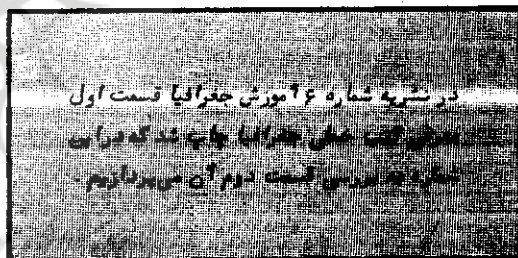

صدیقه سلطانی فر

توضیح اینکه : خصوصیات نسخه شناسی ذکر شده در کتابها براساس نسخه موجود در کتابخانه ملی ایران می باشد .

این کتاب را که حاوی مختصات جغرافیائی مال امیر است می نویسد و از نظر شاه می گذراند .
نسخه شناسی : (خط) شکسته نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۳۰۲ هـ . ق .
تحریر مختصلاً " نویسنده . جلد : شیماج قرمز کاغذ فرنگی آبی ، ۱۴ برگ ، ۱۰ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

احوال تراکمه

مترجم : بارن نرمان

زمان ترجمه : ۱۲۹۹ هـ . ق .

کتاب شناسی : در این رساله که اصل آن به زبان نهمسای (اطریشی) است از سرزمین ترکمن نشین و از تیره نژاد ترکمانان بحث شده و از سنن و آداب و بیلاق و قشلاق آنها سخن زیادی رفته است . نویسنده از نظریات دیگران که دربارهٔ این قوم تحقیق کرده اند استفاده نموده و مطالبی چند آورده است .

نسخه شناسی : (خط) شکسته نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۲۹۹ هـ . ق .
تحریر محمود برچلوئی . جلد مخمل آبی ، کاغذ فرنگی آبی . ۴۷ برگ ، ۱۰ سطر کامل .

احوال بلوک مال امیر

مؤلف : محمدحسن بن علی معروف به صنیع الدوله .

زمان تألیف : ۱۳۰۲ هـ . ق .

کتاب شناسی : در منطقه مال امیر از نواحی بختیاری به سال ۱۳۰۲ هـ . ق . مجسمه ای از خاک بیرون می آید و ظل السلطان حاکم و فرمانفرمای جنوب آن را به طهران می فرستد . ناصرالدین شاه پس از دیدن این مجسمه به صنیع الدوله دستور می دهد تا مختصات جغرافیائی مال امیر را بنویسد و به نظر او برساند . او هم حسب الامر

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران ، اصفهان ، کتابخانه
متومی .

احوال چین

مؤلف : الیس .

مترجم : ادوارد برجیس و میرزا صادق .

زمان ترجمه : ۱۲۶۱ ه.ق .

کتاب شناسی : در قرن سیزدهم ه.ق . الیس انگلیسی به چین
می رود و در آن مملکت وسیع به سیاحت می پردازد و حاصل مشاهدات
خود را در این رساله گرد می آورد . ادوارد برجیس با همکاری میرزا
صادق نامی این کتاب را به فارسی برمی گرداند که در آن اطلاعات
زیادی نسبت به زندگی مردم چین و سنن و آداب و جغرافیای آن
ناحیه بدست می دهد .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۲۶۳ ه.ق . جلد
تیماج مشککی ، کاغذ فرنگی و ترمه ، ۱۱۹ برگ ، ۱۰ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

اسامی منازل عرض راه مشهد و سرخس

مؤلف : عبدالله خان سرهنگ .

زمان تألیف : ۱۲۹۶ ه.ق .

کتاب شناسی : در این رساله از مباحث جغرافیائی سرخس و نواحی
میان مشهد و سرخس به تفصیل سخن رفته و چون نویسنده آن
سرهنگ فوج سرخس بوده اطلاعات جالب توجهی راجع به اوضاع
نظامی و اقتصادی این نواحی داده است .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۲۹۶ ه.ق . تحریر
محتلاً " نویسنده ، جلد ابرهه کاغذی ، کاغذ فرنگی آبی روشن ،
۳۱ برگ ، ۹ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

اعلام الناس فی احوال بندرعباس

مؤلف : محمد علی پورحاج احمدخان مدعوبه سدیدالسلطنه .

زمان تألیف : ۱۳۲۹ ه.ق .

کتاب شناسی : نویسنده که بالها در بنادر جنوب ایران می زیسته و
از موقعیت محل اطلاع کامل داشته است در این کتاب یک دوره
جغرافیای سیاسی و طبیعی و اقتصادی بندرعباس و بلوچی و سیاهان

و جزیره قشم را گردآوری کرده با شرح حال خود آورده است .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۳۲۹ ه.ق . تحریر
محتلاً " نویسنده ، جلد تیماج کاغذ فرنگی ، ۲۱۹ برگ ، ۶۱ سطر
کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران . همدان ، کتابخانه
اعتمادالدوله .

تاریخ آستانه عراق

مؤلف : محمد حسن (ظاهرا " محمد حسن خان اعتماد السلطنه
رئیس دارالترجمه ناصری می باشد) .

زمان تألیف : ۱۳۰۵ ه.ق .

کتاب شناسی : در این رساله به طور مفصل جغرافیای آستانه (فعلاً "
از دهستان های اراک است) و تاریخ آن بحث می شود و نیز از
اقوال دیگران درباره این دهکده شرح مجملی می آید .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۳۰۵ ه.ق . جلد
کاغذی قرمز ، کاغذ فلغل نمکی ، ۱۲ برگ ، ۱۰ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

تاریخ کرید (= جزیره کرت)

مؤلف : خانبوی (خانیه وی) حسن کامی .

مترجم : محمد جعفر قراچه داغی .

زمان ترجمه : ۱۲۹۴ ه.ق .

کتاب شناسی : منیف افندی وزیر مختار سابق و وزیر علوم فعلی
عثمانی (وزیر علوم سال ۱۲۹۴ ه.ق .) کتابی درباره جزیره
کرید = (کرت) برای اعتماد السلطنه وزیر علوم ایران می فرستد ،
اعتماد السلطنه دستور می دهد تا آخر به پاریس ترجمه کنند ،
مترجم مذکور آن را از زبان ترکی عثمانی به فارسی برمی گرداند .
این کتاب حاوی اطلاعات جالبی از وضع جغرافیای طبیعی و
اقتصادی و سیاسی جزیره کورت و نیز مطالب ذیقیمتی درباره مردم
شناسی و تاریخ آن جزیره است .

نسخه شناسی : (خط) نسخ خوش ، تاریخ تحریر ۱۲۹۵ ه.ق . کاغذ
فرنگی شکری ، ۱۱۸ برگ ، ۱۷ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران . تهران ، کتابخانه
مدرسه عالی شهید مطهری .

مترجم : حسین شیرازی .

زمان ترجمه : ۱۳۰۲ ه.ق .

کتاب‌شناسی : این کتاب که در واقع تاریخ و جغرافیای سیلان به اواخر قرن سیزدهم ه.ق . است حاوی اطلاعات ذی‌قیمتی دربارهٔ نقاط مختلف هندوستان و وضع حکومت‌های مستقل و عدهٔ قشون آن قسمت‌ها است و نیز از روایاتی که این حکومت‌های مستقل هند با انگلستان دارند و جنگ‌هایی که آنها با دولت انگلیس کرده‌اند ، به تفصیل سخن می‌گوید .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق خوش ، تاریخ تحریر ۱۳۰۲ ه.ق .
تحریر محمد صادق توپسرکائی ، جلد مخمل بنفش گل و بته کوبیده ،
مقوای ، کاغذ فرنگی لب طلائی ، ۱۰ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

تحریرالمساکن

مؤلف : ثاو دوسیوس .

مترجم : قسط‌ابن لوقاء البعلبکی .

زمان ترجمه : قرن سوم ه.ق .

کتاب‌شناسی : ثاو دوسیوس در این کتاب بحث مشبعی از مناطق مسکونی بشر و اینکه خواص این مناطق چیست و نقاط قابل زیست در زمین به آن روزگاران چه نطایمی می‌باشد در دوازده شکل آورده و قسط‌ابن لوقاء در دوران ترجمه آن را به عربی برگردانده است .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تاریخ تحریر قرن سیزدهم ه.ق .
تحریر ابن محمد رفیع الطیب الرشتی محمد صالح الحسینی ، جلد تیماج قرمز مقوای ، کاغذ فرنگی آبی ، ۵۴ برگ ، ۱۷ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

تحفة العالم

مؤلف : عبداللطیف شوشتری .

زمان تألیف : قرن سیزدهم ه.ق .

کتاب‌شناسی : در این کتاب ابتدا از تقسیمات جغرافیائی عالم بحث می‌شود و بعد از تاریخ هندوستان و طرز تسلط انگلیس‌ها بر این سرزمین و کارهایی که انگلیسی‌ها در آنجا کرده‌اند سخن می‌رود و سپس از رفتار و کردار آنان با مردم هند حکایتها می‌شود .

نسخه‌شناسی : (خط) شکسته نستعلیق ، تاریخ تحریر قرن سیزدهم ه.ق . جلد تیماج مشکی کاغذ فرنگی شگری ، ۷۱ برگ ، ۱۵ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

ترجمه راپورتی در باب تصرفات در رود نیل

مؤلف : ون سان هوف .

مترجم : منوچهر .

زمان تألیف : ۱۸۸۵ م .

کتاب‌شناسی : این رساله ترجمه فارسی راپورتی است که در سه شماره روزنامه سنت پترزبورگ مورخ ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ سپتامبر ۱۸۸۵ مسیحی طبع شده است .

مطالب آن راجع به رودخانه نیل و بستر آن در نقاط مختلف مصر و طرز استفاده از آن و محاسبهٔ میزان آب موجود آن در مناطق مختلف بستر این رودخانه می‌باشد .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تحریر اواخر قرن سیزدهم ه.ق .
جلد تیماج قرمز یک لائی ، کاغذ فرنگی آبی ، ۱۸ برگ ، ۱۹ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

شهر وینه . ترجمه توردومند (روزنامه)

TOUR DUMONDE

مترجم : نیولینسکی و ویکتر دوروی .

زمان ترجمه : قرن سیزدهم ه.ق .

کتاب‌شناسی : ابتدا نیولینسکی در ۱۸۸۱ میلادی شرح می‌دهد که در بیست سال پیش شهر وینه ، شهر کوچکی بوده و شاهنتی به قرارگاه امپراطوران نداشته است . آنگاه ویکتر دوروی که در ۱۸۶۰ میلادی وینه را خود دیده است ، مشاهداتش را به طور مفصل نقل می‌نماید . ویکتر دوروی خود یکی از ادبا و نویسندگان معروف فرانسه بوده و مدرسه‌اش در فرانسه شهرت بسزائی داشته است .

نسخه شناسی : (خط) نستعلیق ، تحریر اواخر قرن سیزدهم ه.ق .
نسخه حاوی تعدادی عکس از افکنه مختلف شهر وینه است . جلد تیماج ماشی ضربی مقوای ، کاغذ فرنگی آبی ، ۷۷ برگ ، ۱۱ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

تحفة الملوك

مؤلف : احمد طباطبائي .

زمان تأليف : ۱۲۷۵ ه.ق .

کتاب شناسی : نویسنده یکی از ایرانیانی است که به هندوستان سفر کرده و سالها در آن دیار عمر گذرانیده و سپس به ایران آمده است . او رهاورد سفر خود را این کتاب قرار می دهد که حاوی عجایب و غرایب هند است و نیز شرحی مستوفی از بعضی از ولایات آن دیار می باشد .

نسخه شناسی : (خط نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۲۷۵ ه.ق . جلد مقواتی ، کاغذ فرنگی ، ۸۹ برگ ، ۱۷ سطر کامل . موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

تقسیم البلاد

مؤلف : نامعلوم .

کتاب شناسی : این کتاب بنا بر قول نویسنده آن حاوی تقسیم ممالک ربیع مسکون بر مثلثات و بروج و ارباب آنها به مذهب بطلمیوس در اربع مقالات و لون آبی اشاره به دریاهاست ، خطوط سبز که کشیده و نوشته شده است اشارت است به تقسیمات بطلمیوس یا اسامی آنها به زبان یونانی و ترجمه آنها به فارسی شده است به سرخی و مدبر آنها از کواکب و بروج به سیاهی ، مگر دریاها که به سیزی و سفیدی نوشته شده است تا واضح باشد .

با توجه به مطالب مندرج در این کتاب نتیجه می شود که مطالب جغرافیای قدیم در آن به سادگی آمده است .

نسخه شناسی : (خط نسخ ، تحریر محتملا " قرن سیزدهم ه.ق . حاوی نقشه جغرافی ، جلد تیماج ماشی مقواتی ، کاغذ فرنگی ، ۴۰ برگ ، ۳۷ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

ترجمه تور دو منند (روزنامه)

TOUR DUMONDE

مترجم : عیسی (مترجم مخصوص میرزا عیسی خان گروسی) .

تاریخ ترجمه : ۱۳۰۲ ه.ق .

کتاب شناسی : در این ترجمه اوضاع چین و هند بررسی می شود و از تحولات سیاسی و اقتصادی این دو کشور مطالبی می آید ، ضمناً در آن از کشورهای دیگری چون اسپانیا و آفریقا و لمبیریا و روس و انگلیس و آمریکای جنوبی (= اکوادور و شیلی) و برزیل و آستانی

(اقیانوسیه) و فرانسه و کشن شن و آسیای مرکزی سخنانی دارد .
نسخه شناسی : (خط نستعلیق ، تاریخ تحریر ۱۳۰۲ ه.ق .
تحریر عیسی ، جلد تیماج قرمز منگنه مقواتی ، کاغذ فرنگی آبی .
۳۲ برگ ، ۱۰ سطر کامل .

موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران

ترجمه جغرافیای تاریخی

مؤلف : آبه گلنیه .

مترجم : علی .

زمان ترجمه : قرن سیزدهم ه.ق .

کتاب شناسی : این کتاب که از نخستین کارها در زمینه جغرافیای تاریخی عالم به فارسی است ، حاوی اطلاعات جالب توجهی درباره کشورهای پنج قاره عالم است ، در این کتاب کشورهای شرح داده می شوند که امروزه از حیث مختصات جغرافیائی کاملاً تغییر شکل پیدا کرده اند .

نسخه شناسی : (خط نستعلیق ، تحریر قرن سیزدهم ه.ق . جلد تیماج قرمز ، ترنج و نیم ترنج ، منگنه ، ضربی مقواتی ، کاغذ فرنگی آبی ، ۲۷۴ برگ ، ۱۲ سطر کامل .
موجود در : تهران ، کتابخانه ملی ایران .

